



YLÄNURKKA

Sakari Kulka

Poliittista kauppaa ympäristön tilalla

Suomessa on jo jonkun aikaa valmisteltu uuden luonnonvaraministeriön perustamista. Siinä yhdistettäisiin ainakin ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö. Ajatus näyttää olevan tärkeä erityisesti keskustapuolueelle.

Vastaavan tapainen operaatio toteutettiin jo alueellisesti, kun uudet työvoima- ja elinkeinokeskukset perustettiin. Tällöin alueelliset ympäristökeskukset sijoitettiin samaan organisaatioon eli niiltä poistettiin itsenäinen päätöksentekovalta.

ALUEELLISTA HALLINTOA on Suomessa uudistettu moneen otteeseen. Välillä on näyttänyt jo siltäkin, että organisatorisia muutoksia on tarvittu, jotta on voitu valita johtoon sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet kulloinkin vallassa olleiden puolueiden mielen mukaisia.

Samankaltaisia ratkaisujahan nähdään myös yrityselmässä. Uuden toimitusjohtajan valinta johtaa usein uuteen organisaatioon, sillä henkilöiden vaihtaminen on helpompaa uudessa organisaatiossa.

Mikäli kokoomus ja keskustapuolue muodostavat seuraavan hallituksen ytimen, ympäristöministeriön lakkauttaminen on vain ajan kysymys.

YMPÄRISTÖVIRANOMAISILLA on ollut Suomessa jonkinlainen veto-oikeuden tyyppinen valta, eli jos joidenkin hankkeiden ympäristövaikutukset katsottiin liian isoiksi, ne pystyttiin suoraviivaisesti estämään. Nyt riskinä on, että ympäristövaikutusten harkinta alistetaan liiaksi elinkeinointresseille.

Ympäristöviranomaiset pystyvät kyllä osallistumaan eri hankkeiden suunnitteluun jo varhaisessa vaiheessa, mutta mielestäni ympäristöseikkojen huomioimiseen täytyy liittyä täydellinen veto-oikeus. Uhanalaisten lajien suojelussa ei voi tehdä kustannus-hyötyanalyysiin aina liittyviä kompromisseja.

OMA TULKINTANI on, että mikäli kokoomus ja keskustapuolue muodostavat seuraavan hallituksen ytimen, ympäristöministeriön lakkauttaminen on vain ajan kysymys. Se koetaan edelleen liikaa demarivetoiseksi ministeriöksi ja ihmisten vaihtaminen onnistuu helpoiten organisaation uudistamisella.

Itämeren ongelmat ovat alkaneet kyseenalaistaa sen, kannattaako Suomessa harrastaa nykyisen kaltaista maataloutta. Maatalouden intressit, eli samalla yhden puolueen äänestäjien määrän ylläpito, edellyttää parempaa ympäristöasioiden kontrollointia. Myös se, että Saimaan norpan suojelu onkin maa- ja metsätalousministerin eikä ympäristöministerin vastuulla, kertoo siitä, miten poliittiset intressit ajavat kylmästi ympäristöasioiden yli.

Samantapaisia liiallisen politisoitumisen viitteitä on näkynyt myös puolustuspolitiikassa. Virkamiehet ja upseerit ovat vakuuttuneita siitä että Suomen puolustaminen olisi nykyisten riskien suhteen tehokkaampaa pienemmällä miesvoimalla mutta teknisemmällä varustelulla. Nyt aluepoliitikot ovatkin nostaneet puolustusvoimien keskeiseksi tehtäväksi pitää yllä mahdollisimman paljon työpaikkoja varuskuntapaikkakunnilla.

Minusta Itämeren tila tai maan puolustuskyky eivät sovellu puolueiden välisiksi lyhyen aikavälin kauppatavaroiksi.

Kirjoittaja on Merikotka-tutkimuskeskuksessa työskentelevä Helsingin yliopiston kalastusbiologian professori.